BIBLIOTECA „ASOCIAȚIUNII" SIBIIU

Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 3 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 350 Joi 21 Decembrie 1939
12 Pagini P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE IN ȚARĂ pe un an la UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORILOR, VESELIA, RADIO UNIV. și UNIV. LITERAR câte 220 lei
UNIV.-SPORT 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar: „UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR ȘI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

PAVILIONUL NOSTRU MARITIM

Legăturile noastre de afaceri se resimt foarte mult din cauza greutăților și scumpetei transporturilor, mai ales pe drumurile de apă, care absoarbe în genere majoritatea traficului de mărfuri, atât ca tonaj cât și ca valoare.

Țară puternic exportatoare și în aproape aceeași măsură importatoare, grija noastră trebuia să se îndrepte mai de mult și pe scară cât mai întinsă în direcția asigurării unui parc corespunzător de vapoare comerciale și de pasageri.

Accesul nostru direct la mare, cum și stăpânirea porțiunii maritime a celui mai mare fluviu de legătură cu centrul și Occidentul Europei, trebuia să fie pentru noi un îndemn mai mult, mai cu seamă că încercările modeste întreprinse până acum în această direcțiune au fost din cele mai încurajatoare, dacă nu ca rentabilitate în sine a serviciului de transporturi pe apă, cel puțin ca rezultate economice practice, prin deschiderea unor debușee noui în zona mediteraneană și în Orient și prin desvoltarea celor existente.

E de ajuns să notăm aci, că numai în 6 ani (1933 — 1938) cantitățile transportate cu vapoarele S. M. R. au săltat dela un total de 281.165 tone la 347.610 t., iar numărul de călători pe vasele aceluiaș serviciu a sporit dela 17.512 în anul 1928 la 45.502 persoane, adică triplu, în anul 1938.

Apoi nu trebuie uitat, că pentru structura exportului nostru, alcătuită aproape exclusiv din categorii cantitative de mărfuri, transportul pe apă este aproape singurul indicat. Intr'adevăr, 30 la sută din mărfurile astfel transportate sunt cerealele, 43 la sută animale, leguminoase și mărfuri generale și 27 la sută cherestea.

Totuși, abia acum, în mijlocul dificultăților pe care stările de război le-au creiat legăturilor noastre de comerț chiar cu țările ce nu cad numai decât în regiunile expuse riscurilor de război, ne dăm seama cât de bine ne-ar fi prins acum o înzestrare din timp cu utilajul de transport necesar. Să fim totuși mulțumiți că măcar în anii din urmă s'a acordat acestei necesități un interes mai viu, înmulțindu-se cumpărările și comenzile de vase comerciale, care, în parte, au și putut intra în funcțiune.

In prezent parcul actual al vaselor S. M. R. este alcătuit din 14 unități, printre care și 2 motonave noui, *Transilvania* și *Basarabia*, ce vor fi urmate de a 3-a, *Bucovina*, apoi 4 vase mixte de linie; iar 5 cargoboate mai vechi urmează să fie înlocuite prin o serie aproape dublă de unități noui, unele în construcție, altele livrate sau pe cale de a fi livrate. Dintre acestea 4 au fost comandate în șantierele italiene, iar pentru alte 4 mari motonave rapide, de câte 8000 tone fiecare, s'a obținut aprobarea de construcție.

Să nu uităm că principalul câștig ce trebue considerat în întinderea rețelei noastre de transporturi maritime este câștigul economic, al deschiderii de piețe noui pentru produsele românești și al ponderării cursului navlurilor, apărând pe exportatorii și importatorii noștri de navlurile spoliatoare pe care, în lipsa concurenții pavilionului român, le-ar impune, cu siguranță, companiile internaționale.

COLONELUL BĂGULESCU

de GR. L. TRANCU-IAȘI

Camera Marghiloman la Iași.

— **Felul cum priviți lucrurile, d-le prim ministru, încurajează anarhia.** Am spus eu.

— **Primul ministru:** Nu discut cu apărătorii căpitanului Băgulescu.

Nu eram apărătorul căpitanului Băgulescu. Eram admiratorul său încă din 1918.

Imi plăcea temperamentul. Acel care după pacea dela Buftea a publicat un manifest pentru ca lumea să vadă „care era în acele momente de durere pentru noi toți, adevărata conștiință a poporului român".

Omul poate fi caracterizat prin faptul care îl relatează adresa nr. 15947/920 a ministrului de războiu către ministerul de finanțe:

In luna August 1919, pe când trupele române urmăreau bolșevicii unguri, căpitanul Băgulescu Gh. din regimentul vânători de munte a descoperit, singur, la primarului satului Belapatfalva 20 milioane 990.290 coroane.

Deși primarul a propus a nu-i da lui decât 3 milioane, iar restul de 18 milioane să-l ia ofițerul, totuși căpitanul Băgulescu a refuzat, înaintând toți banii, prin regiment, locului în drept.

Fiind un prea frumos exemplu etc., merită admirația tuturora și a mea.

Semnat ministru de război
General **Rășcanu**

Ajunge colonel, — atașat militar, naval și aeronautic al României în Japonia.

M. S. Impăratul Japoniei a binevoit să-i decearnă ordinul „Tezaurul Sacru" ca recunoștință pentru serviciile eminente pe care colonelul le-a adus „relațiunilor amicale dintre România și Japonia".

„Colonelul Băgulescu este un cunoscător adânc al spiritului japonez și un distins cercetător al culturii și artei japoneze", așa rezultă din comunicatul oficial al casei imperiale, transmis prin radio în ziua de 15 Ianuarie 1939 și de agenția de presă Domei în lumea întreagă.

Prin aprecierile numeroase care se găsesc în „Suflet japonez", roman vol. II, voiu cita pe aceia a Președintelui Curții de Casație care-i oferă un facsimil după testamentul lui „Masashige simbolul Bushidoului nostru", aceia a profesorului Kono dela Universitatea din Sendai, contele Matsudaira reprezentant în Casa Nobililor președintele Asociațiunei Eiraku, Takahashi, rectorul Universității Tokyo, care-i spune după ce ascultă conferința asupra „sufletului japonez": „Este surprinzător pentru noi ca un străin să poată aprofunda într'atât spiritul nostru".

După patru ani de funcțiune împlinită așa cum se arată, cavalerul ordinului Mihai Viteazu ne ține o conferință documentară la Dalles și apoi expune la Ateneu renumita sa colecție.

Neajutat de nimenea din țară în strângerea colecțiilor, refuzând ajutorul celor din străinătate d. colonel Băgulescu oferă lumei românești minunea dela Ateneu: „Expoziția de artă chino-japoneză".

Scopurile înalte ale acestei colecții le arată colonelul în catalogul său:

1) Gândul ca și românii mei, care nu au putut vizita China și Japonia să-și facă o ideie mai justă asupra manifestațiilor sufletești, culturale și artistice ale acestor două națiuni, multimilenare, națiuni ce însumează peste un sfert din populația globului.

2) Gândul de a pune la îndemână tineretului nostru studios, un material artistic prin înființarea unui muzeu de artă chino-japoneză, muzeu pe care-l voiu dărui Țării, fără nici o pretenție.

„Expoziția este de documentare, nu de comercializare".

(Continuare in pag. 2-a)

PE MARGINEA UNEI DRAME NAVALE

Cuirasatul german Graf von Spee a preferat o sinucidere unei înfrângeri. Ea transformă într'o victorie navală fără luptă ceia ce fusese cu trei zile înainte o bătălie navală fără victorie, căci nici una din părți nu isbutise să obție hotărirea imediată prin distrugerea adversarului.

Istoricii mării — când patimile momentului vor fi amuțit — își vor pronunța definitiv sentința. Se va putea și atunci mai sigur decât astăzi dacă Graf von Spee ar fi trebuit, acum trei zile, să-și ia toate riscurile bătăliei în loc de a se retrage; dacă ar fi fost rațional, odată ce s'a retras, să se lase internat sau dacă ar fi săvârșit un act de eroism eșind în larg spre a primi lupta contra unor forțe superioare, în loc de a fi scufundat de propriul său echipaj, într'o noapte dramatică.

Tragedia, care timp de trei zile a reținut atenția universală, nu este însă numai un capitol în istoria marinelor de război. Ea este în același timp epilogul unei politici navale, care decurge din tratatul de la Versailles. Acest tratat, în scopul de a consfinți pentru cât mai multă vreme raporturile de forțe eșite din războiul mondial, impusese marinei germane limite riguroase, care trebuiau să fie premisa încercărilor de dezarmare navală dela Washington și dela Londra. Potrivit tratatului dela Versailles, flota de război germană trebuia să se mărginească la construcția a șase cuirasate de maximum 10.000 de tone, cu calibru maximum de 280 mm.; șase crucișetoare cu dislocare unitară de 6.000 tone și cu calibru maximum de 152 mm.; 12 torpiloare cu dislocare unitară de 800 de tone. Pentru fiecare din aceste categorii de bastimente, Germania avea dreptul la mai multe vase de rezervă — întrunind aceleași condițiuni — și anume: 2 cuircsate, 2 crucișetoare și 4 torpiloare. Totalul tonajului german se putea ridica astfel la 140.000 tone. Aceste limitațiuni — unite cu interdicția construcției de avioane militare — impuneau Germaniei o politică navală strict defensivă.

După venirea la putere a național-socialismului, Cancelarul Hitler denunță fără întârziere clauzele militare și aeronautice dela Versailles. Nu se atingea însă de clauzele navale și în răsunătorul discurs din 21 Mai 1935 — după vizita Simon-Eden la Berlin — proclama „sincera sa intenție de a face tot ceia ce este posibil pentru a stabili și pentru a păstra, cu poporul și cu Statul britanic, raporturi care să aibă drept rezultat de a împiedeca pentru totdeauna o repetare a unicei lupte, care a avut loc până astăzi între cele două națiuni".

Această politică față de Marea Britanie se traducea, la 18 Iunie 1935, prin încheierea faimosului acord naval anglo-german, care dedea Germaniei posibilitatea de a construi în total 35% din tonajul global al marinei Marei Britanii și dominioanelor pentru navele de suprafață și cel puțin 45% pentru vasele submarine. Acest acord, care a avut urmări politice și navale hotăritoare, pe care nu e cazul să le examinăm astăzi, ridica posibilitățile de construcții navale germane, dela cele 140.000 de tone ale tratatului dela Versailles la 426.450 de tone, față de tonajul britanic din 1935 și bine înțeles la un tonaj superior, pe măsura noilor construcții engleze. Puterea flotei germane era astfel întreită față de clauzele dela Versailles și plus Germania căpăta libertatea de a construi toate categoriile de vase. O bună parte din disponibilitățile acordului din 1935 erau folosite imediat de Germania, care punea în șantier sau avea în proect până la sfârșitul lui 1936 circa 280.000 de tone din cele 35% prevăzute de înțelegerea navală cu Anglia. Ulterior Reichul trecea la construcția vaselor de linie de 35.000 de tone, din care două erau lansate în primăvara lui 1938, iar la 28 Aprilie 1939 denunța acordul naval din 1935, dobândind astfel și în domeniul naval li-

(Continuare in pag. 2-a)

Undeva în Franța Regele George al Angliei s'a întâlnit cu d. Lebrun, președintele republicei franceze, și d. Daladier. La dreapta d. gen. Gort, șeful armatei engleze.

PE FRONTUL DE VEST:

Schimb de focuri de-o parte și de alta.

PE FRONTUL FINO-SOVIETIC:

Lupte crâncene în regiunea de nord a Finlandei.

PE MARE:

Englezii anunță că au scufundat un crucișător german
Vase engleze bombardate de avioane germane.

IN AER:

Germanii anunță că au doborât 34 avioane engleze.

CAZUL CUIRASATULUI „GRAF VON SPEE"

PROTESTUL GERMANIEI PE LÂNGĂ GUVERNUL REPUBLICEI URUGUAY

Prin telefon, dela corespondentul nostru particular

Berlin, 18. — Singura temă, care interesează azi toate cercurile din Berlin, este scufundarea din ordin a cuirasatului „Graf von Spee", ordin ce a fost executat de căpitanul vasului în afara apelor teritoriale ale statului Uruguay.

Față de descrierile amănunțite publicate asupra luptei navale, considerată aci ca o victorie a cuirasatului german asupra unor forțe superioare britanice, față de declarațiile că, capacitatea de luptă a lui „Graf von Spee" n'a suferit absolut nimic, modul cum s'a terminat acest episod de război, urmărit cu o încordare generală, a venit pe neașteptate pentru opinia publică germană.

La această impresie a contribuit și faptul că la Berlin nu s'a publicat termenul de ședere acordat cuirasatului german de către guvernul din Uruguay. In schimb, atât cercurile autorizate cât și presa germană critică acum cu violență termenul prea scurt acordat vasului german, termen care este singura cauză pentru care s'a dat ordinul de scufundare.

*

Atât cercurile autorizate din Berlin cât și presa germană declară că atitudinea guvernului din Uruguay este în contrazicere flagrantă cu dreptul ginților.

Din această cauză, presa germană publică știrea despre termenul de ședere prea scurt acordat vasului german lângă știrea, că Reichul a protestat în această privință pe lângă guvernul din Uruguay.

In cercurile ministerului de externe german se subliniază violența extraordinară a acestui protest, care se sprijină pe convenția dela Haga din anul 1907 și pe art. 17 al acestei convenții. Acest articol prevede că vasele aparținând statelor beligerante își pot restabili în porturile neutre capacitatea lor de navigație, însă „n'au voie să-și mărească, în nici un fel, potențialul lor de luptă". Acelaș articol prevede dreptul și datoria autorităților neutre „de a stabili natura reparațiilor necesare, cari trebue făcute cât mai urgent posibil". La Berlin, se confirmă că autoritățile din Montevideo au făcut uz de acest drept. Termenul de 72 ore, acordat cuirasatului „Graf von Spee", este declarat la Berlin drept atât de insuficient, încât această nerespectare a dreptului ginților din partea statului Uruguay n'a putut fi făcută decât sub presiunea Angliei.

Pentru restabilirea capacității de navigație a vasului german ar fi fost — după cum se declară acum — nevoie de un termen mult mai mare. In această privință se amintește — cum am anunțat la timp — că anumite cercuri din Berlin se credeau îndreptățite a presupune că termenul de ședere la Montevideo a cuirasatului german va fi de 30 zile.

După unele indicații din partea altor cercuri germane, s'a cerut guvernului din Uruguay aprobarea de a se face cuirasatului german și repa-

(Continuare in pag. 2-a)

RUSIA A CHEMAT 11 NOUI CONTINGENTE SUB ARME

Stockholm, 18 (Rador). — Corespondentul din Finlanda al ziarului „Afton Bladet" anunță că, după informații culese dela prizonierii ruși, în U.R.S.S. au fost chemate sub arme 11 contingente.

D. CHAMBERLAIN A VIZITAT SECTORUL BRITANIC DE PE FRONTUL LOREN

Paris, 18 (Rador). — *D. Chamberlain a vizitat Luni sectorul britanic depe frontul loren.*

Dimineața, el a avut o întrevedere cu mareșalul Gamelin, în tovărășia căruia a vizitat linia Maginot.

In tot cursul vizitei, primul ministru britanic s'a arătat extrem de satisfăcut de buna calitate a materialului și fortificațiilor, precum și de pregătirea și excelenta dispoziție a trupelor.

SOCIETATEA NAȚIUNILOR A NOTIFICAT STATELOR NEUTRE EXCLUDEREA RUSIEI

Geneva, 18 (Rador). — **Secretariatul Societății Națiunilor a comunicat Luni prin telegramă tuturor statelor membre textul rezoluției votată la 14 Decembrie de către Consiliu, prin care se exclude U.R.S.S. din S. N. și se recomandă statelor să dea ajutorul lor material și umanitar Finlandei.**

Statele nemembre vor primi deasemeni o notificare cu privire la partea din rezoluție care se referă la ajutorarea poporului finlandez.

Crucișetorul german „Graf von Spee"

SUEDIA ȘI NORVEGIA INGRIJORATE DE CONCENTRAREA TRUPELOR SOVIETICE IN NORDUL FINLANDEI

Prin telefon, dela corespondentul nostru particular

Berlin, 18. — **Informațiunile că primii soldați finlandezi au trecut pe teritoriul norvegian, sunt considerate ca știri de o mare importanță politică.**

La aceasta se adaogă și știrile despre concentrarea a numeroase trupe roșii, în special detașamente motorizate în partea extremă de Nord a Finlandei. După cum aflăm din cercuri bine informate germane, aceste știri au produs în rândurile statelor nordice o puternică neliniște, întrucât se crede că în urma acestor fapte ar exista un pericol atât pentru Norvegia, cât și pentru Suedia.

FOC PE BORDUL UNUI VAS ȘI INTR'O FABRICĂ DE PRODUSE CHIMICE DIN ITALIA

Milano, 18 (Rador). — Pe vaporul italian „Piave", aflat în portul Triest, s'a produs un incendiu.

Se arată că focul se datorește unui scurt circuit. Pagubele sunt foarte importante.

Intr'o fabrică de produse chimice s'a produs deasemenea un incendiu, care a distrus o mare parte din fabrică. Pompierii au lucrat 9 ore la înăbușirea focului. Pagubele sunt evaluate la 300.000 de lire.

D. HANSSON, noul șef al guvernului suedez

ISPRĂVILE UNUI DETAȘAMENT SPECIAL FINLANDEZ

Helsinki ,18 (Rador. — *Un detașament special finlandez cunoscut sub numele de „Echipa Morții" duce un război de guerilla crâncen pe frontul de nord. Luând hrana necesară cu ei, membrii acestei echipe înaintează până la 50 de mile în dosul liniilor sovietice, îngrozind pe inamic.*

In noaptea de Duminică spre Luni „Echipa Morței" a pătruns înarmată cu puști mitraliere ușoare, în localitatea Salmijaervi, distrugând un important depozit de muniții în curs de organizare.

In centrul Finlandei, trupele sovietice continuă să amenințe liniile finlandeze de comunicație către mare, dar viscolul crâncen și temperatura ce a scăzut brusc a încetinit ritmul luptelor.

INSEMNĂRI

Zăpada

Crainicul cel mai decorativ al iernii este desigur ninsoarea.

Dacă am vrea să știm însă cu precizie ce este zăpada, vom înregistra tot atâtea definiții după câte persoane am avea fantezia să consultăm.

Astfel, un om de știință, cu halat alb, ochelari și microscop, o să ne spună că **„zăpada este o precipitațiune atmosferică ce cade cristalizată din nori alto stratus, cumulus sau nimbus"** (a nu se confunda cu profesorul cu același nume ale cărui inedite aventuri le publicăm în altă parte a ziarului).

Copiii, gândind la troenii albi și compacți de nea, vor invoca cu siguranță tradiționalul om de zăpadă cu nasul făcut dintr'un morcov și cu o mătură zburlită'n brațe, bătăile cu bulgări din curtea școlii și deliciile derdelușului din dealul mahalalei.

Medicul va enumera printr'o strânsă logică a gândirii, alături de cuvântul zăpadă și cuvintele: **gutural, gripă, pneumonie ,pleurezie, luxație ,fractură, consultație, onorariu....**

Omul nevoiaș, nu va vedea din toată albeața imaculată și poetică a zăpezii, decât anexele ei prozaice și dureroase: **palton, lemne, chirie, fular, galoși, cadouri, răceală, onomastică, indigestie, pungă goală, etc...**

Dar mai sunt și elemente de elită ale societății cari apreciază în mod cu totul favorabil ivirea zăpezii în cantități rezonabile.

Astfel edilii orașelor (în special ale celor de provincie) nu văd în puful sclipitor al zăpezii decât covorul gratuit așternut de Dumnezeu peste capetele oamenilor ca să camufleze toate nepotrivirile arhitectonice, toate scandaloasele inegalități ale pseudo-pavajului și întreg noroiul general al „urbei".

Dar în afară de aceste persoane, un număr foarte însemnat de cetățeni se interesează cu vădit entuziasm de ivirea acestui majestuos și alb atribut al iernii pe care-l denumim curent zăpadă: sunt sportivii. Căci toți marii și micii așa ai pârtiei sunt fericiți să-și afâneze și să-și scuture grijile negre ale traiului în câteva ceasuri de zbenguială prin simfonia sclipitoare a nămeților.

Și astfel, când te duci seara liniștit acasă și asculți în tihnă melodia difuzorului, vei auzi la răstimpuri o voce gravă spunând:

Predeal: stratul de zăpadă 50 centimetri, ninsoare pufoasă favorabilă pentru ski și ascensiuni. Vizibilitate 10 kilometri...

Și tu adormi în căldura comodă a papucilor, visând isprăvi fantastice în împărăția argintată de basm a zăpezii.

Gr. O I.

OSTAȘII CARI STAU DE VEGHE IN TOATE COLȚURILE ȚARII, APARAND AVUTUL ȘI LINIȘTEA CAMINELOR NOASTRE, VOR INȚELEGE CA NE GANDIM MEREU LA EI, AFLAND CA LE-AM UȘURAT SARCINA PRIN CONTRIBUȚIA NOASTRA LA INARMAREA LOR.

SUBSCRIEȚI BONURI PENTRU INZESTRAREA ARMATEI

RĂZBOIUL...

Un colț periculos

LUPTA PE MĂRI...

Distrugătorul englez „Gipsy", distrus de o mină, se scufundă